Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 3ης Ιουλίου 2019*

«Υπαλληλική υπόθεση – Προσωπικό της ΕΤΕπ – Οργάνωση των υπηρεσιών – Υπηρεσιακή απαλλαγή – Πρόσβαση στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και στο δίκτυο πληροφορικής – Προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία – Παραδεκτό – Ασφάλεια δικαίου – Δικαίωμα ακροάσεως – Τεκμήριο αθωότητας – Τελική έκθεση της OLAF – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Ευθύνη – Υλική ζημία – Ηθική βλάβη»

Στην υπόθεση T-573/16,

PT, μέλος του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, εκπροσωπούμενος από τον E. Nordh, δικηγόρο,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους G. Nuvoli, E. Raimond, T. Gilliams και την G. Faedo, στη συνέχεια, από την G. Faedo και τον M. Loizou, επικουρούμενους από τους M. Johansson, B. Wägenbaur, δικηγόρους, και J. Currall, barrister,

καθής-εναγομένης,

με αντικείμενο προσφυγή-αγωγή (στο εξής: προσφυγή) δυνάμει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ και του άρθρου 50α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αίτημα, αφενός, την ακύρωση των αποφάσεων της ΕΤΕπ της 13ης Απριλίου, της 12ης Μαΐου, της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015, της 6ης Ιουνίου 2016 και της 7ης Φεβρουαρίου 2017, με τις οποίες ο προσφεύγων-ενάγων έτυχε υπηρεσιακής απαλλαγής, της απόφασης της ΕΤΕπ της 18ης Ιουνίου 2015 περί αποκλεισμού της πρόσβασης του προσφεύγοντος-ενάγοντος στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο και στο δίκτυο πληροφορικής της ΕΤΕπ, καθώς και των αποφάσεων της ΕΤΕπ περί μη χορήγησης σε αυτόν των εκκαθαριστικών σημειωμάτων μισθοδοσίας του και περί διαγραφής του ονόματός του από το οργανόγραμμα που δημοσιεύεται στο εσωτερικό δίκτυο της ΕΤΕπ και, αφετέρου, την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Kanninen (εισηγητή), πρόεδρο, J. Schwarcz και K. Ηλιόπουλο, δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Ιανουαρίου 2018,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σουηδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση [1]

[*παραλειπόμενα*]

III. Σκεπτικό

[*παραλειπόμενα*]

Δ. Επί της ουσίας

1. Επί των αιτημάτων ακυρώσεως

[*παραλειπόμενα*]

α) Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου

[*παραλειπόμενα*]

2) Επί του βασίμου του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως

233 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η ασφάλεια δικαίου, της οποίας αναπόσπαστο τμήμα αποτελεί η αρχή της προβλεψιμότητας (πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, Deza κατά ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, σκέψη 135 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης. Η αρχή αυτή σκοπό έχει να εξασφαλίσει το προβλέψιμο των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ. απόφαση της 4 Μαΐου 2016, Andres κ.λπ. κατά ΕΚΤ, T-129/14 P, EU:T:2016:267, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) και επιτάσσει κάθε πράξη της Διοίκησης που παράγει έννομα αποτελέσματα να είναι σαφής και ακριβής ώστε να μπορούν τα ενδιαφερόμενα μέρη να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2016, DF κατά Επιτροπής, T-782/14 P, EU:T:2016:29, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η απαίτηση αυτή ισχύει, ιδίως, όταν η επίμαχη πράξη είναι δυνατόν να έχει δυσμενείς συνέπειες για τους ενδιαφερομένους (πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, Deza κατά ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, σκέψη 135).

234 Επομένως, αφενός, η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί κάθε πράξη η οποία σκοπεί στην παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων να αντλεί την υποχρεωτική της ισχύ από διάταξη του δικαίου της Ένωσης, η οποία πρέπει ρητώς να αναφέρεται ως νομική βάση της (πρβλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, Deza κατά ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, σκέψη 135 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η απαίτηση αυτή ισχύει επίσης σε σχέση με την υποχρέωση αιτιολογήσεως (πρβλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2009, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, C-370/07, EU:C:2009:590, σκέψη 55).

235 Η παράλειψη αναφοράς σε συγκεκριμένη διάταξη μπορεί, βεβαίως, να μη συνιστά ουσιώδες ελάττωμα όταν η νομική βάση της επίμαχης πράξης μπορεί να καθοριστεί βάσει άλλων στοιχείων αυτής. Εντούτοις, η ρητή αναφορά είναι απαραίτητη όταν, ελλείψει αυτής, οι ενδιαφερόμενοι και ο δικαστής

1 Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

της Ένωσης παραμένουν σε αβεβαιότητα ως προς την ακριβή νομική βάση της εν λόγω πράξης (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά McBride κ.λπ., C-361/14 P, EU:C:2016:434, σκέψη 48).

236 Αφετέρου, η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί οι συνέπειες της επίμαχης πράξης να είναι προβλέψιμες (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 2015, Health Food Manufacturers' Association κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-296/12, EU:T:2015:375, σκέψη 86).

237 Ωστόσο, το περιεχόμενο της έννοιας της προβλεψιμότητας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το περιεχόμενο της επίμαχης πράξης, τον τομέα τον οποίο αυτή καλύπτει και την ιδιότητα του αποδέκτη της. Ειδικότερα, η έννοια αυτή δεν εμποδίζει τον ενδιαφερόμενο να ζητήσει συμβουλές ειδημόνων για να αξιολογήσει, σε βαθμό εύλογο βάσει των συγκεκριμένων περιστάσεων, τις πιθανές συνέπειες της εν λόγω πράξης (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 219).

238 Στην προκειμένη περίπτωση, πρέπει να παρατηρηθεί, όπως παρατηρεί και ο προσφεύγων, ότι η έννοια της υπηρεσιακής απαλλαγής δεν έχει ρητό έρεισμα ούτε στον κανονισμό του προσωπικού του 2009 ούτε σε άλλη διάταξη του δικαίου της Ένωσης. Από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η λήψη μέτρων όπως η υπηρεσιακή απαλλαγή του προσφεύγοντος αποτελεί κοινή ή έστω γνωστή πρακτική σε επίπεδο ΕΤΕπ, ειδικά, και θεσμικών οργάνων της Ένωσης, γενικά. Άλλωστε, κατά τις συσκέψεις της 13ης Μαρτίου και της 15ης Ιουνίου 2015 έγινε ρητή αναφορά στον «ειδικό» χαρακτήρα της υπηρεσιακής απαλλαγής του προσφεύγοντος.

239 Πάντως, ούτε η απόφαση της 13ης Απριλίου 2015 ούτε εκείνη της 12ης Μαΐου 2015 περιέχουν ρητή αναφορά στη νομική βάση επί της οποίας η ΕΤΕπ σκόπευε να στηρίξει την υπηρεσιακή απαλλαγή του προσφεύγοντος. Λόγω της ιδιαίτερα συνοπτικής τους φύσης, οι αποφάσεις αυτές δεν παραπέμπουν σε κανέναν κανόνα δικαίου ούτε περιέχουν στοιχεία βάσει των οποίων ο προσφεύγων θα μπορούσε να αναγνωρίσει μια τέτοια νομική βάση. Πράγματι, στην απόφαση της 13ης Απριλίου 2015, η ΕΤΕπ απλώς αναφέρεται στην «κατάσταση στον χώρο εργασίας» του προσφεύγοντος, στην έρευνα της Γενικής Επιθεώρησης και στο συμφέρον της υπηρεσίας και του προσφεύγοντος και σημειώνει, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις, ότι ο τελευταίος «αποδεσμεύεται προσωρινά από τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις» και ότι δεν θίγονται τα δικαιώματά του εκ του κανονισμού του προσωπικού. Η απόφαση της 12ης Μαΐου 2015 είναι ακόμη πιο ευσύνοπτη, καθόσον παραπέμπει απλώς στην εν εξελίξει έρευνα, στην ευημερία του προσφεύγοντος και των ιεραρχικά προϊσταμένων του και σε ενδεχόμενη τοποθέτησή του σε νέα θέση.

240 Όμως, παρά το ότι στις αποφάσεις της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015 δεν γίνεται οποιαδήποτε αναφορά στη νομική βάση της υπηρεσιακής απαλλαγής του προσφεύγοντος, επί αρκετούς μήνες η ΕΤΕπ δεν ανταποκρίθηκε στα αιτήματα του προσφεύγοντος για παροχή διευκρινίσεων, ενημερώνοντάς τον απλώς, μέσω του διευθυντή της οικείας διεύθυνσης εργασιακών σχέσεων και διοικητικών υπηρεσιών, ότι η υπηρεσιακή απαλλαγή του δεν συνιστούσε αναστολή άσκησης καθηκόντων δυνάμει του άρθρου 39 του κανονισμού του προσωπικού του 2009. Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η ΕΤΕπ παρέλειψε, μεταξύ άλλων, να απαντήσει σε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 13ης Μαρτίου 2015, με το οποίο ο προσφεύγων της ζητούσε ρητώς να «παραπέμψει στη νομική βάση της απόφασης» περί υπηρεσιακής απαλλαγής του την οποία εκείνη σκόπευε να εκδώσει (βλ. σκέψη 224 κατωτέρω). Μόλις στις 16 Ιουνίου 2015, δηλαδή μετά την παρέλευση της διάρκειας ισχύος των αποφάσεων της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015 και κατόπιν ρητού αιτήματος των συμβούλων του προσφεύγοντος, η ΕΤΕπ προσδιόρισε ως έρεισμα της υπηρεσιακής απαλλαγής του τελευταίου την ευρεία εξουσία εκτίμησης που διαθέτει κατ' αυτήν η Διοίκηση όσον αφορά την οργάνωση των υπηρεσιών της και το καθήκον μέριμνας που αυτή υπείχε.

241 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσφεύγων αδυνατούσε, πριν από τη 16η Ιουνίου 2015, παρά τη νομική του κατάρτιση και ακόμη και αφού ζήτησε συμβουλές ειδημόνων, να άρει τις αμφιβολίες που διατηρούσε ως προς τη νομική βάση των αποφάσεων της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015.

Συνάγεται επομένως το συμπέρασμα ότι, λόγω της συμπεριφοράς της ΕΤΕπ, ο προσφεύγων παρέμεινε σε κατάσταση παρατεταμένης αβεβαιότητας ως προς το περιεχόμενο των εν λόγω αποφάσεων. Συνεπώς, του ήταν αδύνατον να γνωρίζει με βεβαιότητα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του και να λάβει ως εκ τούτου τα μέτρα του.

242 Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται, κατά μείζονα λόγο, δεδομένου ότι, όπως επισημαίνει κατ' ουσίαν ο προσφεύγων, η ερμηνεία την οποία η ΕΤΕπ επιδίωξε να δώσει στην έννοια (υπηρεσιακή) «απαλλαγή» και στο ρήμα «αποδεσμεύεται» (από τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις) με τις αποφάσεις της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015 αποκλίνει αισθητά από το σύνηθες νόημά τους. Πράγματι, υπό τη συνήθη σημασία της η έννοια «απαλλαγή» παραπέμπει σε χορήγηση άδειας για αποχή από την εκτέλεση προβλεπόμενης ενέργειας. Όσον αφορά τη φράση «αποδεσμεύεται», υπό τη συνήθη σημασία της αυτή παραπέμπει σε ελευθέρωση, στο γεγονός ότι εκλείπει υποχρέωση εκτέλεσης προβλεπόμενης ενέργειας. Όμως, στην υπό κρίση υπόθεση, η ΕΤΕπ χρησιμοποίησε την έννοια «απαλλαγή» και τη φράση «αποδεσμεύεται» για να περιγράψει την απαγόρευση εκτέλεσης προβλεπόμενης ενέργειας. Όπως ρητώς αναγνώρισε η ΕΤΕπ κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο προσφεύγων «δεν μπορ[ούσε] να εργαστεί» λόγω υπηρεσιακής απαλλαγής του. Η αλληλογραφία μεταξύ του προσφεύγοντος και της ΕΤΕπ μαρτυρεί την εν λόγω αμφισημία. Συγκεκριμένα, κατόπιν της από 15 Απριλίου 2015 απάντησης του προσφεύγοντος σε υπηρεσιακής φύσης μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο διευθυντής της διεύθυνσης «Χρηματοπιστωτικοί κίνδυνοι» της «DG RM» τον «ανακάλεσε στην τάξη». Εντούτοις, ο ίδιος δεν ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι του απαγορευόταν να εργαστεί, αλλά μόνον ότι αυτός είχε τεθεί «επίσημα εκτός υπηρεσίας» (officially off duty) και ότι δεν αναμενόταν από αυτόν να παρέχει την εργασία του ή να απαντά στα μηνύματά του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

243 Κατά συνέπεια, ελλείψει προσδιορισμού της νομικής βάσης που χρησιμοποιήθηκε, οι αποφάσεις της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015 ενέχουν παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου και στερούνται αιτιολογίας.

244 Αντιθέτως, οι αποφάσεις της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015 προσδιορίζουν με σαφήνεια και ακρίβεια τη νομική βάση επί της οποίας στηρίζονται ή, έστω, περιέχουν ενδείξεις που επιτρέπουν στον προσφεύγοντα να την προσδιορίσει χωρίς καμία αμφισημία.

245 Συγκεκριμένα, η απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015 αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι:

«Επιπλέον, όσον αφορά το αίτημά σας για διευκρίνιση της νομικής βάσης της απαλλαγής, το οποίο διατυπώνουν οι δικηγόροι σας στην από 3 Ιουνίου 2015 επιστολή, σας ενημερώνουμε ότι η ΕΤΕπ, όπως και κάθε άλλο θεσμικό όργανο της Ένωσης, διαθέτει ευρεία διακριτική εξουσία όσον αφορά την οργάνωση και διοίκηση του προσωπικού της. Αυτή [η εξουσία] περιλαμβάνει την εξουσία χορήγησης υπηρεσιακής απαλλαγής ιδίως, σύμφωνα με τη νομολογία, όταν η Διοίκηση βρίσκεται αντιμέτωπη με επεισόδια που απάδουν προς την τάξη και τη γαλήνη της υπηρεσίας. Η ΕΤΕπ οφείλει να επεμβαίνει με όλη την αναγκαία ενεργητικότητα και να ανταποκρίνεται με την ταχύτητα και τη μέριμνα που απαιτούνται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης για να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά και να έχει, ως εκ τούτου, τη δυνατότητα να συναγάγει τις δέουσες συνέπειες, με πλήρη επίγνωση της κατάστασης.

Συνεπώς, υπό περιστάσεις όπως αυτές της παρούσας υπόθεσης, η [ΕΤΕπ], αφενός, έλαβε τα επείγοντα προσωρινά διοικητικά μέτρα που έκρινε απαραίτητα για την αποκατάσταση συνθηκών ηρεμίας στην εργασία σύμφωνα με τις απαιτήσεις της χρηστής διοίκησης και του καθήκοντος μέριμνας. Τα μέτρα αυτά λήφθηκαν με την επιμέλεια που η [ΕΤΕπ] απαιτείται να επιδεικνύει όταν επιλαμβάνεται της κατάστασης στην οποία τελεί ορισμένο πρόσωπο.

Αφετέρου, η [ΕΤΕπ] έσπευσε να διαπιστώσει τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά όσον αφορά τις καταστάσεις ή αιτιάσεις που της γνωστοποιήθηκαν, προκειμένου να αποφασίσει για τη λήψη πρόσθετων μέτρων. Λαμβανομένης υπόψη της φύσης των περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, η [ΕΤΕπ] ενήργησε με ιδιαίτερη προσοχή.

[…]

Η παρούσα επιβεβαίωση της απαλλαγής σας βασίζεται καταρχήν σε:

(α) έντονο συμφέρον της υπηρεσίας, το οποίο απαιτεί την εκ μέρους της [ΕΤΕπ] λήψη επίσημων μέτρων προστασίας προς αντιμετώπιση της κατάστασης στον χώρο εργασίας σας, όπου η σχέση σας με τους ιεραρχικώς προϊσταμένους σας είχε καταστεί αφόρητη σε βαθμό που έπαυε να είναι εφικτή η ομαλή λειτουργία της υπηρεσίας. Η αποκατάσταση της λειτουργίας του τμήματος δεν μπορούσε έκτοτε να επιτευχθεί χωρίς την απομάκρυνσή σας από τους άμεσα προϊσταμένους σας ·

(β) υποχρέωση συνεκτίμησης [του] συμφέροντος των ιεραρχικά προϊσταμένων σας, οι οποίοι αισθάνονταν απειλούμενοι από τη συμπεριφορά σας και είχαν παύσει να είναι σε θέση να εκτελούν αποτελεσματικά τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες όσο ήσαστε παρών στην [ΕΤΕπ]·

(γ) υποχρέωση συνεκτίμησης των συμφερόντων σας, υπό την έννοια ότι η Διοίκηση υπέχει υποχρέωση να μη σας εκθέτει στα πρόσωπα κατά των οποίων διατυπώσατε αιτιάσεις.»

246 Η απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2015 «επιβεβαιώνει» την υπηρεσιακή απαλλαγή του προσφεύγοντος, αναφέρει ότι το ζήτημα της χρησιμοποιηθείσας νομικής βάσης είχε προηγουμένως επιλυθεί και παρέχει τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

«Η απαλλαγή εμπίπτει απολύτως στο πεδίο αρμοδιοτήτων της διοίκησης της [ΕΤΕπ] και, ειδικότερα, στο πεδίο των προνομίων και αρμοδιοτήτων του προέδρου [της ΕΤΕπ] να διοικεί το προσωπικό της [ΕΤΕπ] υπό την επίσημη ιδιότητά του ως αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής, δυνάμει του [πρωτοκόλλου αριθ. 5 σχετικά με το καταστατικό της ΕΤΕπ] και του εσωτερικού κανονισμού της ΕΤΕπ (άρθρο 23, παράγραφος 3).»

247 Ωστόσο, το γεγονός και μόνον ότι οι αποφάσεις της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015 προσδιορίζουν ρητώς τη χρησιμοποιηθείσα νομική βάση ή παρέχουν στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να την αναγνωρίσει ευχερώς δεν αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πληρούν τις απαιτήσεις της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Ακόμη και σε μια τέτοια περίπτωση, ο προσφεύγων πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 233, 234 και 236 ανωτέρω, να είναι σε θέση να εκτιμήσει με επαρκή ακρίβεια το πεδίο εφαρμογής και, ιδίως, τη χρονική ισχύ των εν λόγω αποφάσεων και, επομένως, να προσδιορίσει τη χρονική διάρκεια της υπηρεσιακής απαλλαγής του. Τούτο επιβαλλόταν κατά μείζονα λόγο διότι μια παρατεταμένης διάρκειας υπηρεσιακή απαλλαγή, όπως στην περίπτωση του προσφεύγοντος, δεν ισοδυναμεί μόνο με αναστολή άσκησης καθηκόντων δυνάμει του άρθρου 39 του κανονισμού του προσωπικού του 2009, καθόσον του στερεί τη δυνατότητα να ασκεί τα καθήκοντά του (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, DE κατά EMA, F-135/14, EU:F:2015:152, σκέψεις 39 και 40), αλλά είναι επίσης πιθανό να έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες για την επαγγελματική, υπηρεσιακή και οικονομική του κατάσταση.

248 Πράγματι, κατά πρώτον, μια παρατεταμένης διάρκειας υπηρεσιακή απαλλαγή, όπως στην περίπτωση του προσφεύγοντος, μπορεί να θίξει τα δικαιώματα που αυτός αρύεται από τον κανονισμό του προσωπικού. Μέλος του προσωπικού της ΕΤΕπ το οποίο, όπως ο προσφεύγων, τυγχάνει υπηρεσιακής απαλλαγής για παρατεταμένο χρονικό διάστημα δεν μπορεί, καθόσον του απαγορεύεται να εργάζεται, να αξιολογηθεί προσηκόντως βάσει του άρθρου 22 του κανονισμού του προσωπικού του 2009 ούτε, κατά συνέπεια, να προαχθεί με βάση τα προσόντα του δυνάμει του άρθρου 23 του ίδιου κανονισμού.

249 Δεύτερον, μια παρατεταμένης διάρκειας υπηρεσιακή απαλλαγή όπως στην περίπτωση του προσφεύγοντος μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς τα χρηματικά του δικαιώματα. Αυτό ισχύει ακόμη και αν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, ο μισθός του ενδιαφερομένου διατηρηθεί καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσιακής απαλλαγής του. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αμοιβή μέλους του προσωπικού της ΕΤΕπ, όπως ο προσφεύγων, μπορεί να περιλαμβάνει όχι μόνο τον μισθό αλλά και, μεταξύ άλλων, τα ετήσια χρηματικά πριμ που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού του προσωπικού του 2009. Όμως, στον βαθμό που μια παρατεταμένης διάρκειας υπηρεσιακή απαλλαγή όπως στην περίπτωση του προσφεύγοντος εμποδίζει την αξιολόγηση της επίδοσής του για παρατεταμένο χρονικό διάστημα (βλ. σκέψη 245 ανωτέρω), ο ενδιαφερόμενος στερείται στην πράξη της δυνατότητας να λάβει τα εν λόγω χρηματικά πριμ. Δεδομένου ότι ο ενδιαφερόμενος δεν δύναται ούτε να προαχθεί σε τέτοια περίπτωση (βλ. σκέψη 248), στερείται επίσης οποιασδήποτε δυνατότητας να τύχει της μισθολογικής αύξησης που συνοδεύει κάθε προαγωγή δυνάμει του άρθρου 23 του κανονισμού του προσωπικού του 2009.

250 Τρίτον, δεδομένου ότι κανένα καθήκον δεν ανατίθεται σε μέλος του προσωπικού της ΕΤΕπ το οποίο, όπως ο προσφεύγων, τυγχάνει υπηρεσιακής απαλλαγής για μακρό χρονικό διάστημα, το μέλος αυτό του προσωπικού μπορεί, παρά τη διατήρηση του μισθού του, να υποστηρίξει ότι πλήττονται τα ηθικά συμφέροντά του (πρβλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, DE κατά EMA, F-135/14, EU:F:2015:152, σκέψη 42) και ότι παραβιάζεται η αρχή της αντιστοιχίας μεταξύ βαθμού και θέσης, σύμφωνα με την οποία τα καθήκοντα μονίμου ή μη υπαλλήλου της Ένωσης δεν πρέπει να υπολείπονται αισθητά αυτών που αντιστοιχούν στον βαθμό και τη θέση του κατά τη φύση, τη σημασία και το εύρος τους (αποφάσεις της 23ης Μαρτίου 1988, Hecq κατά Επιτροπής, 19/87, EU:C:1988:165, σκέψη 7, και της 28ης Μαΐου 1998, W κατά Επιτροπής, T-78/96 και T-170/96, EU:T:1998:112, σκέψη 104). Πράγματι, εν αντιθέσει προς τους ισχυρισμούς της ΕΤΕπ, η εφαρμογή της αρχής αυτής ουδόλως περιορίζεται μόνο στις αποφάσεις περί τοποθέτησης σε νέα θέση (πρβλ. απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Kerstens κατά Επιτροπής, F-119/06, EU:F:2008:54, σκέψη 45).

251 Ωστόσο, εν αντιθέσει όχι μόνον προς τις αποφάσεις της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015, των οποίων η διάρκεια ισχύος περιορίστηκε ρητώς σε ένα μήνα, αλλά και προς οποιαδήποτε απόφαση περί αναστολής άσκησης καθηκόντων εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 39 του κανονισμού του προσωπικού του 2009, η οποία έχει μέγιστη διάρκεια ισχύος τριών μηνών, εκτός αν έχει κινηθεί ποινική δίωξη, οι αποφάσεις της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015 δεν περιέχουν κανέναν αριθμητικά εκφραζόμενο περιορισμό ως προς τη διάρκεια ισχύος τους. Βεβαίως, οι εν λόγω αποφάσεις υπενθυμίζουν τον προσωρινό χαρακτήρα της υπηρεσιακής απαλλαγής του προσφεύγοντος και διευκρινίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η διάρκειά της εξαρτάται από την επέλευση μελλοντικού γεγονότος. Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι η ημερομηνία επέλευσης ενός τέτοιου γεγονότος δεν μπορούσε να προσδιοριστεί με επαρκή ακρίβεια κατά την ημερομηνία έκδοσης των εν λόγω αποφάσεων.

252 Πράγματι, η απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015 απλώς εξαρτά τη διάρκεια της υπηρεσιακής απαλλαγής του προσφεύγοντος από το πόρισμα της «επίσημης έρευνας» της OLAF. Η έννοια της επίσημης έρευνας δεν αποτυπώνεται στον κανονισμό 883/2013 ούτε στον κανονισμό (ΕΚ) 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την OLAF (ΕΕ 1999, L 136, σ. 1), τον οποίο κατήργησε. Εντούτοις, από τα πρακτικά της σύσκεψης της 15ης Ιουνίου 2015 προκύπτει ότι, αντιθέτως προς ό,τι υπονοούν τα δικόγραφα του προσφεύγοντος, η εν λόγω έννοια δεν παραπέμπει σε εκείνη της «διοικητικής έρευνας», η οποία ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2013, αλλά, κατά τρόπο γενικό, στη διαδικασία ενώπιον της OLAF, η οποία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη έκθεσης έρευνας. Πράγματι, κατά την εν λόγω σύσκεψη, ο διευθυντής της διεύθυνσης εργασιακών σχέσεων και διοικητικών υπηρεσιών της ΕΤΕπ ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι η υπηρεσιακή απαλλαγή του επρόκειτο να διαρκέσει έως ότου είναι διαθέσιμη η έκθεση της OLAF.

253 Ομοίως, η απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2015 απλώς εξαρτά την υπηρεσιακή απαλλαγή του προσφεύγοντος από την ολοκλήρωση των «εργασιών» της OLAF. Η έννοια των «εργασιών» δεν χρησιμοποιείται κατ' αυτόν τον τρόπο ούτε στον κανονισμό 883/2013 ούτε στον καταργηθέντα από

αυτόν κανονισμό 1073/1999. Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις που παρατίθενται στη σκέψη 252 ανωτέρω, ο προσφεύγων μπορούσε να αντιληφθεί ότι η έννοια των «εργασιών», όπως και η έννοια της «επίσημης έρευνας», παρέπεμπε, κατά τρόπο γενικό, στη διαδικασία ενώπιον της OLAF, η οποία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη έκθεσης έρευνας.

254 Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό 883/2013, η σύνταξη έκθεσης έρευνας της OLAF δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε συγκεκριμένο χρονικό περιορισμό. Ο εν λόγω κανονισμός απλώς ορίζει, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις, ότι συντάσσεται έκθεση έρευνας της OLAF «[μ]όλις ολοκληρωθεί» ή «μετά από» διοικητική έρευνα, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού, η διάρκεια της οποίας επίσης δεν υπόκειται σε συγκεκριμένο χρονικό περιορισμό. Πράγματι, το άρθρο 7, παράγραφος 8, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι, αν μια τέτοια έρευνα δεν μπορεί να ολοκληρωθεί εντός δωδεκαμήνου από την έναρξή της, ο γενικός διευθυντής της OLAF υποβάλλει, κατά τη λήξη της δωδεκάμηνης προθεσμίας και στη συνέχεια ανά εξάμηνο, έκθεση στην επιτροπή εποπτείας της OLAF αναφέροντας τους σχετικούς λόγους και τα μελετώμενα διορθωτικά μέτρα για την επίσπευση της έρευνας.

255 Οι δηλώσεις του διευθυντή της διεύθυνσης εργασιακών σχέσεων και διοικητικών υπηρεσιών της ΕΤΕπ κατά τη σύσκεψη της 15ης Ιουνίου 2015, που σκοπό είχε την ακρόαση του προσφεύγοντος πριν από την έκδοση της απόφασης της 16ης Ιουνίου 2015, επιβεβαιώνουν τη δυσκολία πρόβλεψης, έστω με την ελάχιστη δυνατή ακρίβεια ή βεβαιότητα, της ημερομηνίας λήξης προθεσμίας συνδεόμενης με την ολοκλήρωση της διαδικασίας ενώπιον της OLAF. Πράγματι, κατά την εν λόγω σύσκεψη, ο διευθυντής της διεύθυνσης εργασιακών σχέσεων και διοικητικών υπηρεσιών της ΕΤΕπ ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι εξέταζε το ενδεχόμενο παράτασης της διάρκειας της υπηρεσιακής απαλλαγής του έως ότου είναι διαθέσιμη η έκθεση της OLAF και ότι «[υ]πήρχε ελπίδα ότι τούτο θα συνέβαινε πριν από τις καλοκαιρινές διακοπές, αλλά [ότι] δεν ήταν δυνατό να του παρασχεθεί καμία εγγύηση επ' αυτού, δεδομένου ότι η [ΕΤΕπ] δεν είχε κανέναν έλεγχο επί της διαδικασίας σε επίπεδο OLAF».

256 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσφεύγων δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει, με επαρκή βαθμό ακρίβειας, τη χρονική ισχύ των αποφάσεων της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015. Ως εκ τούτου, του ήταν αδύνατο να γνωρίζει με σαφήνεια τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του και να λάβει ως εκ τούτου τα μέτρα του.

257 Κατά συνέπεια, οι αποφάσεις της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015 ενέχουν, όπως και οι αποφάσεις της 13ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2015, παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

258 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να ανατραπεί από το επιχείρημα της ΕΤΕπ ότι μόνο διά της υπηρεσιακής απαλλαγής του προσφεύγοντος ήταν δυνατός ο τερματισμός της σύγκρουσης στη σχέση του με τους ιεραρχικά προϊσταμένους του, λόγω του ότι θα ήταν αδύνατη τόσο η τοποθέτησή του σε άλλη υπηρεσία όσο και η απόσπασή του σε άλλον οργανισμό. Πράγματι, η ευρεία εξουσία εκτίμησης της ΕΤΕπ όσον αφορά την οργάνωση των υπηρεσιών της με γνώμονα τα καθήκοντα που της ανατίθενται και όσον αφορά τη βάσει των καθηκόντων αυτών τοποθέτηση του προσωπικού της σε νέα θέση δεν είναι απεριόριστη. Αντιθέτως, η εν λόγω εξουσία πρέπει να ασκείται προς το συμφέρον της υπηρεσίας και σύμφωνα με την αρχή της αντιστοιχίας μεταξύ βαθμού και θέσης (βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου, T-88/13 P, EU:T:2015:393, σκέψη 105 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), καθώς και με το καθήκον μέριμνας, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου (πρβλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2017, HQ κατά OCVV, T-592/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:897, σκέψεις 26 και 27, της 2ας Μαΐου 2007, Giraudy κατά Επιτροπής, F-23/05, EU:F:2007:75, σκέψη 141, και της 9ης Οκτωβρίου 2007, Bellantone κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, F-85/06, EU:F:2007:171, σκέψη 61). Συνεπώς, η εν λόγω εξουσία δεν ήταν τέτοιας φύσεως ώστε να επιτρέπει στη Διοίκηση να αγνοήσει τις απαιτήσεις της αρχής της ασφάλειας δικαίου ή ακόμη της αρχής της αντιστοιχίας μεταξύ βαθμού και θέσης, προκειμένου να απομακρύνει τον προσφεύγοντα από την επαγγελματική του δραστηριότητα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, του οποίου η διάρκεια δεν μπορούσε να προσδιοριστεί με ακρίβεια, όπερ είχε τις σημαντικές δυσμενείς συνέπειες που περιγράφονται στις σκέψεις 247 έως 250 ανωτέρω.

259 Αν η ΕΤΕπ εκτιμούσε ότι η συμπεριφορά του προσφεύγοντος ισοδυναμούσε με σοβαρό λόγο ικανό να οδηγήσει στην απόλυσή του χωρίς προειδοποίηση, όφειλε να κινήσει πειθαρχική διαδικασία εις βάρος του και να τον θέσει σε αναστολή άσκησης καθηκόντων δυνάμει του άρθρου 39 του κανονισμού του προσωπικού του 2009. Αν, αντιθέτως, η ΕΤΕπ εκτιμούσε ότι, όπως ισχυρίστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η συμπεριφορά του προσφεύγοντος δεν ενέπιπτε μεν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης, πλην όμως δεν μπορούσε να συνεχιστεί η συνεργασία μαζί του, η ΕΤΕπ όφειλε, με την επιφύλαξη της τήρησης των εφαρμοστέων διατάξεων, να καταγγείλει τη σύμβασή του κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16 του κανονισμού του προσωπικού του 2009.

260 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως και, κατά συνέπεια, να ακυρωθούν οι αποφάσεις της 13ης Απριλίου, της 12ης Μαΐου, της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015.

[*παραλειπόμενα*]

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) της 13ης Απριλίου, της 12ης Μαΐου, της 16ης Ιουνίου και της 20ής Οκτωβρίου 2015, της 6ης Ιουνίου 2016 και της 7ης Φεβρουαρίου 2017, με τις οποίες ο PT έτυχε υπηρεσιακής απαλλαγής, καθώς και την απόφαση της ΕΤΕπ της 18ης Ιουνίου 2015 περί αποκλεισμού της πρόσβασης του PT στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο και στο δίκτυο πληροφορικής της ΕΤΕπ.

2) Υποχρεώνει την ΕΤΕπ να καταβάλει στον PT, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της προκληθείσας ηθικής βλάβης, ποσό ύψους 25 000 ευρώ πλέον τόκων υπερημερίας, υπολογιζόμενων από την έκδοση της παρούσας απόφασης βάσει του επιτοκίου που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) στις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης, προσαυξημένου κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες.

3) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή κατά τα λοιπά.

4) Καταδικάζει την ΕΤΕπ στα δικαστικά έξοδα.

Kanninen Schwarcz Ηλιόπουλος

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Ιουλίου 2019.

(υπογραφές)